

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Jaroslavy Skoumalové a soudců Mgr. Petra Sedláka, Ph.D. a JUDr. Václava Štencla, MA v právní věci

žalobkyně: O. T., nar. X, státní příslušnost Arménská republika
bytem X
právně zastoupena advokátem Mgr. Markem Sedlákem
sídlem Příkop 834/8, 602 00 Brno

proti
žalované: Komise pro rozhodování ve věcech pobytu cizinců
sídlem náměstí Hrdinů 1634/3, 140 21 Praha 4

o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 13. 12. 2018, č. j. MV-138708-4/SO-2018

takto:

- I. Rozhodnutí Komise pro rozhodování ve věcech pobytu cizinců ze dne 13. 12. 2018, č. j. MV-138708-4/SO-2018, **se zrušuje** a věc **se vrací** žalované k dalšímu řízení.
- II. Žalovaná **je povinna** zaplatit žalobkyni náklady řízení ve výši 11 228 Kč do třiceti dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám Mgr. Marka Sedláka, advokáta, se sídlem Příkop 834/8, 602 00 Brno.

Odůvodnění:

I. Předmět řízení

1. Žalobkyně se žalobou ze dne 28. 12. 2018 doručenou zdejšímu soudu téhož dne domáhala zrušení rozhodnutí žalované ze dne 13. 12. 2018, č. j. MV-138708-4/SO-2018 (dále jen „napadené rozhodnutí“), kterým žalovaná podle § 90 odst. 5 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění účinném k datu vydání napadeného rozhodnutí (dále jen „správní řád“) zamítla odvolání žalobkyně a potvrdila rozhodnutí Ministerstva vnitra, odboru azylové a migrační politiky (dále jen „prvostupňový orgán“) ze dne 3. 4. 2018, č. j. OAM-9748-42/TP-2015 (dále jen „prvostupňové rozhodnutí“), jímž byla zamítnuta žádost žalobkyně o vydání povolení k trvalému pobytu na území České republiky podle § 87k odst. 1 písm. g) zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění účinném do 17. 12. 2015 (dále jen „zákon o pobytu cizinců“), jelikož žalobkyně není rodinným příslušníkem občana Evropské unie.

II. Obsah žaloby

2. Žalobkyně považuje napadené rozhodnutí za nezákonné, jelikož správní orgány dovozují nad rámec vnitrostátní právní úpravy (hodnověrné doložení příbuzenského vztahu a vyživovanou) za použití Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/38/ES ze dne 30. 4. 2004 (dále jen Směrnice nezbytnost splnění dalších podmínek (stav stav závislosti vyživované osoby na občanu Evropské unie a další). Tímto však opomíjí čl. 37 Směrnice a bod 29 její preambule, podle kterých Směrnicí nejsou dotčeny příznivější vnitrostátní předpisy.
3. Správní orgány také opomenuly některé skutečnosti, kterými žalobkyně odůvodňovala postavení rodinného příslušníka své babičky, která je občankou České republiky. Žalobkyně žije s babičkou ve společné domácnosti a i přes příjem 11 000 Kč měsíčně jí babička přispívá několika tisíci korunami, protože žalobkyně pečuje a vyživuje dvě nezletilé a nezaopatřené děti. Na příjmu od babičky jsou závislí. Touto skutečností se správní orgány nedostatečně zabývaly, správní rozhodnutí spočívají na nedostatku důvodů a jsou proto nepřezkoumatelná. S ohledem na faktický vztah závislosti mezi žalobkyní a její babičkou jsou závěry správních orgánů i nedůvodné.
4. K prokázání závislosti na příjmech babičky žalobkyně navrhovala důkazy, které však prvostupňový orgán neprovedl a žalovaná se s těmito důkazy nijak nevypořádala. Napadené rozhodnutí je proto nepřezkoumatelné a trpí stejnými vadami, pro které bylo předchozí rozhodnutí žalované v dané věci krajským soudem zrušeno (rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 23. 3. 2017, č. j. 31 A 104/2015). Žalovaná se nedržela pokynů uvedených v tomto rozsudku.
5. Žalobkyně má za to, že je rodinným příslušníkem občana Evropské unie (své babičky) ve smyslu § 15a odst. 3 písm. a) bod 1 zákona o pobytu cizinců. Část tohoto ustanovení je diskriminační a protiústavní ve vztahu k rodinným příslušníkům občanů České republiky v porovnání s rodinnými příslušníky ostatních států Evropské unie. Status rodinného příslušníka občana České republiky nelze vázat na sdílení společné domácnosti s občanem České republiky pouze ve státě původu či ve státě, ve kterém měl povolen trvalý či dlouhodobý pobyt před příchodem do České republiky, ale rovněž i na sdílení společné domácnosti přímo na území České republiky. Při doslovném výkladu, který zaujala žalovaná, by docházelo k absurdní situaci, že občan České republiky a jeho rodinný

příslušník by alespoň po nějakou dobu museli společnou domácnost realizovat v zahraničí, aby splnili podmínky definice zákona.

III. Vyjádření žalované

6. Žalovaná se k podané žalobě vyjádřila podáním ze dne 24. 1. 2019, v níž poukázala na shodnost žalobních námitek s námitkami odvolacími, v důsledku čehož odkázala zejména na III. část napadeného rozhodnutí. V rámci opětovného posouzení žádosti prvostupňový orgán provedl výslech žalobkyně, na základě něhož učinil závěr o nedůvodnosti provádění dalších žalobkyní navrhovaných důkazů a danou žádost zamítl. Žalovaná se následně s hodnocením prvostupňového orgánu ztotožnila. Správní orgány nejsou povinny provést všechny navrhované důkazy, ale jen ty vedoucí ke zjištění skutkového stavu v souladu s ustanovením § 3 správního řádu, a současně řádně zdůvodnily neprovedení dalších navrhovaných důkazů. Z těchto důvodů nelze konstatovat, že by napadené rozhodnutí bylo nepřezkoumatelné. Důvod pro zamítnutí žádosti byl podle žalované v dané věci naplněn.

IV. Posouzení věci krajským soudem

7. Žaloba byla podána v zákonné lhůtě dle ustanovení § 72 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“) ve spojení s § 172 odst. 1 zákona o pobytu cizinců osobou k tomu oprávněnou dle ustanovení § 65 odst. 1 s. ř. s. a jde o žalobu přípustnou ve smyslu ustanovení § 65, § 68 a § 70 s. ř. s.
8. Krajský soud v Brně přezkoumal napadené rozhodnutí žalované v mezích žalobních bodů (§ 75 odst. 2, věta první, s. ř. s.), jakož i řízení předcházející jeho vydání. Při přezkoumání rozhodnutí vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správních orgánů (§ 75 odst. 1 s. ř. s.), a dospěl k závěru, že žaloba **je důvodná**. O žalobě soud rozhodl, aniž nařizoval jednání, za podmínek vyplývajících z ustanovení § 51 s. ř. s.
9. Krajský soud se nejprve zabýval námitkou nepřezkoumatelnosti, neboť se jedná o tak závažnou vadu, že se jí soud musí zabývat z úřední povinnosti nad rámec dalších uplatněných žalobních námitek. Je-li totiž správní rozhodnutí nepřezkoumatelné, lze jen stěží uvažovat o jeho přezkumu správním soudem, což ostatně vyplývá již z lingvistické stránky věci, kdy nepřezkoumatelné rozhodnutí prostě nelze věcně přezkoumat.
10. Z rozsáhlé judikatury Nejvyššího správního soudu k tomuto tématu (např. rozsudky ze dne 21. 8. 2008, č. j. 7 As 28/2008-76, ze dne 21. 8. 2008, č. j. 7 As 27/2008-76, ze dne 4. 12. 2003, č. j. 2 Ads 58/2003-75, publikovaný pod č. 133/2004 Sb. NSS, a ze dne 4. 12. 2003, č. j. 2 Azs 47/2003-130, publikovaný pod č. 244/2004 Sb. NSS) je zřejmé, že rozsudek je nepřezkoumatelný pro nesrozumitelnost, například pokud z něho jednoznačně nevyplývá, podle kterých ustanovení a podle jakých právních předpisů byla v kontextu podané správní žaloby posuzována zákonnost napadeného správního rozhodnutí; pokud je jeho odůvodnění vnitřně rozporné, popřípadě je-li výrok v rozporu s odůvodněním; pokud z jeho výroku nelze zjistit, jak vlastně soud ve věci rozhodl, tj. zda žalobu zamítl, odmítl nebo jí vyhověl, případně, jehož výrok je vnitřně rozporný. Dále se jedná o případy, kdy nelze rozeznat, co je výrok a co odůvodnění, kdo jsou účastníci řízení a kdo byl rozhodnutím zavázán. I nepřezkoumatelnost rozsudku pro nedostatek důvodů je soudní judikaturou bohatě zmapována. Zmínit lze například rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 7. 2004, č. j. 4 As 5/2003-52, ze dne 18. 10. 2005, č. j. 1 Afs 135/2004-73, publikovaný pod č. 787/2006 Sb. NSS, ze dne 14. 7. 2005, č. j. 2 Afs 24/2005-44,

publikovaný pod č. 689/2005 Sb. NSS, ze dne 17. 1. 2008, č. j. 5 As 29/2007-64, a ze dne 25. 5. 2006, č. j. 2 Afs 154/2005-245). Z nich se podává, že rozhodnutí soudu je nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů, jestliže například není zřejmé, jakými úvahami se soud řídil při naplňování zásady volného hodnocení důkazů či utváření závěru o skutkovém stavu; dále z jakého důvodu nepovažoval za důvodnou právní argumentaci v žalobě; proč považuje žalobní námitky za liché, mylné nebo vyvrácené; či proč subsumoval skutkový stav pod zvolené právní normy. Dalším důvodem nepřezkoumatelnosti rozhodnutí může být případ, kdy soud opomněl přezkoumat některou ze žalobních námitek včas uplatněných, či obsahuje-li odůvodnění rozsudku toliko převzaté pasáže z publikovaného judikátu v jiné, skutkově i právně odlišné věci, aniž dále rozvádí dopad převzatých závěrů na konkrétní souzený případ a na samotné rozhodnutí ve věci. Dle Nejvyššího správního soudu pak **pro posouzení přezkoumatelnosti správních rozhodnutí platí v podstatě stejné kautely, jako pro posouzení přezkoumatelnosti soudních rozhodnutí** (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 11. 2012, č. j. 7 As 163/2012-18).

11. Žalobkyně považuje žalobou napadené rozhodnutí žalované za nepřezkoumatelné z důvodu nedostatečného zabývání se otázkou závislosti žalobkyně na výživě poskytované její babičkou a nerespektování závazného právního názoru soudu, který byl vyjádřen v rozsudku ze dne 23. 3. 2017, č. j. 31 A 104/2015-30 (k prokázání závislosti na příjmech babičky žalobkyně navrhovala důkazy, které však správní orgány neprovedly a žalovaná se s těmito důkazy nijak nevypořádala).
12. Ve vztahu k prvnímu z tvrzených důvodů nepřezkoumatelnosti krajský soud uvádí, že se správní orgány v rámci svého posuzování dané věci dostatečně zabývaly tím, zda v případě žalobkyně existuje závislost na výživě poskytované její babičkou. Za tímto účelem prvostupňový orgán provedl se žalobkyní dne 25. 9. 2017 výslech. Na základě zjištění z tohoto výslechu a tvrzení žalobkyně následně správní orgány posoudily otázku závislosti žalobkyně na výživě své babičky. Soud proto neshledal tvrzení týkající se posouzení závislosti žalobkyně na výživě své babičky za nepřezkoumatelná.
13. V případě neprovedení důkazů, které žalobkyně navrhovala provést (jednalo se o provedení výslechu žalobkyně a svědeckých výpovědí žalobkyní navržených osob), lze odkázat na se žalobkyní provedený výslech dne 25. 9. 2017. Ostatní návrhy na provedení svědeckých výpovědí prvostupňový orgán neprovedl. Byť se s neprovedením těchto navrhovaných důkazů vypořádal velmi stručně, tvrzením o nadbytečnosti těchto navrhovaných důkazů, vypořádal tímto prvostupňový orgán tyto navrhované důkazy, čímž tak naplnil povinnost vypořádat se s navrženými důkazními prostředky plynoucí ze základních zásad správního řízení i základních práv zakotvených v ústavním pořádku.
14. K námitce nepřezkoumatelnosti zdejší soud dále uvádí, že rozhodnutí žalované je postaveno na řádně uvedených ustanovení zákona a v napadeném rozhodnutí se žalovaná vypořádala s posouzením zákonnosti prvostupňového rozhodnutí. Žalovaná také vypořádala všechny odvolací námitky a jasně uvedla, z jakých dokumentů (a dalších důkazních prostředků) při svém rozhodnutí vycházela. Nelze tak dospět k závěru, že by rozhodnutí žalované neobsahovalo zákonnou úpravu, o kterou se opírá, a neobsahovalo vypořádání některé z odvolacích námitek, či by neobsahovalo důkazy pro podporu skutečností, na kterých je postaveno, a následkem tohoto nedostatku by tak bylo nutné napadené rozhodnutí žalované považovat z tohoto důvodu za nepřezkoumatelné. O přezkoumatelnosti napadeného rozhodnutí svědčí i ta skutečnost, že žalobkyně s

napadeným rozhodnutím bez jakýchkoliv problémů v žalobě argumentačně polemizuje, uvádí své právní názory odlišné od názorů žalované a celkově jí nečiní obtíže napadené rozhodnutí podrobit svému „přezkumu“ jako účastníku řízení.

15. Krajský soud proto konstatuje, že námitku nepřezkoumatelnosti na základě výše uvedených důvodů shledává v této prvotní fázi nedůvodnou s tím, že další dílčí námitky žalobkyně jsou podrobeny soudnímu přezkumu dále.
16. Jak již zdejší soud uvedl v rozsudku ze dne 23. 3. 2017, č. j. 31 A 104/2015-30, spor v projednávané věci tkví v otázce, zda žalobkyně splňuje požadavky pro udělení trvalého pobytu, primárně, zda je v postavení rodinného příslušníka občana Evropské unie dle § 15a zákona o pobytu cizinců.
17. Na tomto místě soud připomíná, že se otázkou definice rodinného příslušníka občana Evropské unie, zda žalobce obecně spadá pod tuto definici a zda takto může být posouzen vztah mezi babičkou a vnukem/vnučkou, zabýval například ve svém rozsudku ze dne 8. 8. 2018, č. j. 31 A 21/2017-46, ze dne 28. 6. 2018, č. j. 31 A 139/2016-30, nebo ze dne 7. 6. 2017, č. j. 31 A 101/2015-52, na který ostatně žalobkyně odkazovala ve svém žalobním návrhu. Soud přitom v projednávané věci neshledal důvod se od závěrů uvedených v těchto rozhodnutích odchýlit.
18. Žalobkyně brojí proti argumentaci žalované, která odkazuje na čl. 3 odst. 2 směrnice č. 2004/38/ES. Má za to, že aplikace je u této věci v její neprospěch a Směrnice nemá být na její případ aplikována.
19. Směrnice č. 2004/38/ES, jak uvádí žalobkyně, v čl. 37 Směrnice a v bodě 29 její preambule jednoznačně uvádí, že touto směrnicí nejsou dotčeny právní a správní předpisy členských států, které jsou příznivější pro osoby spadající do působnosti této směrnice. Žalovaná však svojí rozšiřující interpretací nijak nepochybila a její závěr, který se zakládal na dalších skutečnostech, nemá vliv na zákonnost samotného napadeného rozhodnutí. Rozšířený výklad tak v konečném důsledku neměl na posouzení situace žalobkyně žádný vliv.
20. K výkladu čl. 3 odst. 2 Směrnice č. 2004/38/ES uvádí Nejvyšší správní soud ve svém rozsudku ze dne 27. 4. 2017, č. j. 4 Azs 230/2016-54, že „*Výkladem čl. 3 bod 2 písm. a) směrnice se zabýval velký senát Soudního dvora Evropské unie v rozsudku ze dne 5. 9. 2012, Rahman a další, C-83/11 (dále jen Rahman). Toto ustanovení po členských státech vyžaduje, aby žádosti podané osobami, které prokážou zvláštní vztah závislosti vůči občanu Unie, jistým způsobem zvýhodnily oproti žádostem o vstup a pobyt ostatních občanů třetích států. Za účelem splnění této povinnosti musí členské státy stanovit, že tyto osoby budou moci dosáhnout rozhodnutí o své žádosti, jež bude vydáno na základě pečlivého posouzení osobních poměrů těchto osob a v případě zamítavého rozhodnutí bude odůvodněno. V rámci posouzení je na příslušném orgánu, aby zohlednil jednotlivé faktory, které mohou být v konkrétním případě relevantní, jako jsou například míra ekonomické či fyzické závislosti a příbuzenský vztah mezi rodinným příslušníkem a občanem Unie, jehož chce tento rodinný příslušník doprovázet či se k němu připojit. (odst. 23). Ohledně volby faktorů, které mají být zohledněny, členským státům náleží široká diskrece. Při volbě těchto faktorů však nesmí dojít k popření smyslu dotčených ustanovení směrnice, kterým je usnadnění vstupu a pobytu ostatních rodinných příslušníků: přesto však musí hostitelský stát dbát na to, aby jeho vnitrostátní předpisy zahrnovaly kritéria, jež budou v souladu s obvyklým smyslem výrazu usnadní, jakož i výrazů, které se týkají závislosti, použitých v uvedeném čl. 3 odst. 2, a jež nezabývají toto ustanovení jeho užitečného účinku (odst. 24).* Podle stanoviska generálního advokáta ve věci Rahman tyto podmínky však

musejí respektovat zásadu efektivit, což předpokládá, že nesmí prakticky znemožňovat výkon práv přiznaných unijním právním řádem. Z toho vyplývá, že podmínky uložené členskými státy nesmí fakticky zbavit osoby spadající do působnosti uvedeného ustanovení jakékoli možnosti získat právo vstupu a pobytu. Nelze například připustit, aby vnitrostátní ustanovení stanovilo, že k tomu, aby měl státní příslušník třetí země právo pobytu, musí prokázat, že je vyživován občanem Unie po dobu delší než 20 let.“ Dále Nejvyšší správní soud konstatuje, že „požadavek směrnice usnadnit vstup a pobyt ostatních rodinných příslušníků přitom nelze shledat naplněným s odkazem na ustanovení § 15a odst. 3 písm. b) zákona o pobytu cizinců, ve znění účinném do 17. 12. 2015, jak konstatoval v napadeném rozsudku krajský soud, jelikož toto ustanovení obsahuje požadavek soužití osob ve společné domácnosti. Takový požadavek jde nad rámec podmínky vyživovanosti či nutnosti osobní péče ze zdravotních důvodů, které předpokládá čl. 3 bod 2 písm. a) směrnice. Účelem § 15a odst. 3 písm. b) zákona o pobytu cizinců bylo nadto především umožnit vstup a pobyt na území partnerovi, s nímž má občan Evropské unie trvalý vztah obdobný vztahu rodinnému [tj. implementovat čl. 3 odst. 2 písm. b) směrnice], což je patrné i z novelizovaného znění tohoto ustanovení účinného od 18. 12. 2015, které se již vztahuje výslovně pouze k partnerským vztahům.“ Dále konstatuje, že „pojem příbuzný užitý v návěti § 15a odst. 3 písm. a) zákona o pobytu cizinců je tedy třeba vykládat shodně s pojmem ostatní rodinný příslušník, užitým v čl. 3 odst. 2 písm. a) směrnice, jako neurčitý právní pojem, jehož naplnění musí být posuzováno vždy s přihlédnutím ke konkrétním okolnostem případu. Přitom je třeba zvážit charakter dotčeného příbuzenského vztahu, který nemusí záviset pouze na formalizovaných rodinných vazbách. Samozřejmě pro zjištění, zda je konkrétní osoba třeba pokládat za příbuzného ve smyslu § 15a odst. 3 písm. a) zákona o pobytu cizinců, respektive ostatního rodinného příslušníka ve smyslu čl. 3 odst. 2 písm. a) směrnice je nutné, aby tato osoba měla s občanem Evropské unie určitý stupeň rodinné vazby. Nelze ad absurdum akceptovat tvrzení, že tato osoba je příbuzným proto, že má s občanem EU společného předka v 17. století (k takovému pojetí by mohlo s určitou nadsázkou vést přijetí názoru krajského soudu). Na druhou stranu nelze tento pojem ani aplikovat natolik restriktivním způsobem, který by vylučoval osoby obecně považované pokračování za příbuzné, jakkoli je nelze zařadit mezi příslušníky tzv. jádrové rodiny.“ A závěrem Nejvyšší správní soud uvádí, že „V této souvislosti Nejvyšší správní soud připomíná, že aby cizinec mohl být rodinným příslušníkem občana EU podle tohoto ustanovení, musí být splněná i podmínka vyživování občanem EU.“

21. Z citovaného rozhodnutí Nejvyššího správního soudu vyplývá, že i přestože by bylo možné nahlížet na žalobkyni jako na rodinného příslušníka, jak dle vnitrostátní právní úpravy, tak dle právní úpravy Evropské unie, je třeba, aby splňovala podmínku závislosti na výživě občanem Evropské unie. Dále je z výše uvedeného zřejmé, že naopak podmínka týkající se společné domácnosti uvedená ve vnitrostátní právní úpravě, je požadavkem nad rámec základních požadavků uvedené v evropské právní úpravě. Žalovaná tak postupovala správně, když posoudila všechny aspekty projednávaného případu i v souladu s rozšiřující úpravou Evropské unie, přičemž tento rozšiřující výklad neměl žádný vliv na zákonnost napadeného rozhodnutí, jelikož žalobkyně nesplňovala, i při zkoumání dalších podmínek, zásadní podmínku závislosti na výživě. Zdejší soud považuje námitku žalobkyně brojící proti aplikaci Směrnice č. 2004/38/ES na její případ za nedůvodnou.
22. Ve vztahu k posouzení toho, zda je žalobkyně rodinným příslušníkem občana Evropské unie či nikoliv krajský soud vycházel ze skutečností zjištěných ve správním řízení.
23. Žalobkyně podala dne 11. 6. 2015 žádost o vydání povolení k trvalému pobytu na území České republiky podle § 87h odst. 1 písm. b) zákona o pobytu cizinců, jako rodinný

příslušník občana Evropské unie (své babičky, paní M. M., státní občanství České republiky).

24. Tato žádost byla rozhodnutím prvostupňového orgánu ze dne 1. 10. 2015, č. j. OAM-9748-21/TP-2015, zamítnuta, žalobkyně následně podala odvolání, které bylo rozhodnutím žalované ze dne 19. 11. 2015, č. j. MV-165463-4/SO-2015, zamítnuto. Rozsudkem zdejšího soudu ze dne 23. 3. 2017, č. j. 31 A 104/2015-30, však bylo rozhodnutí žalované zrušeno a následně žalovaná zrušila i rozhodnutí prvostupňového orgánu ze dne 1. 10. 2015.
25. V rámci opětovného posouzení žádosti se prvostupňový orgán zaměřil na to, zda žalobkyně splňuje podmínku postavení rodinného příslušníka občana Evropské unie (své babičky) dle § 15a zákona o pobytu cizinců. Za tímto účelem prvostupňový orgán provedl se žalobkyní dne 25. 9. 2017 výslech, během něhož žalobkyně potvrdila, že se považuje za rodinného příslušníka tohoto občana České republiky. Dále bylo zjištěno, že žalobkyně společně se svou babičkou žije v jedné domácnosti. Současně z výsledku vyplynulo, že žalobkyně není nezaopatřenou osobou [nemůže tak být považována za rodinného příslušníka občana Evropské unie podle § 15a odst. 1 písm. d) zákona o pobytu cizinců]. S ohledem na tvrzení, že je rodinným příslušníkem své babičky, nepřipadalo v úvahu ani ustanovení § 15a odst. 1 písm. a), b) a c) uvedeného zákona. Prvostupňový orgán se proto dále zaměřil na naplnění podmínek dle § 15a odst. 3 zákona o pobytu cizinců, přičemž písm. a) bod 1 tohoto ustanovení vyložil tak, že by rodinný příslušník musel žít s občanem Evropské unie ve společné domácnosti bezprostředně před odchodem ze země původu, nebo ze země, kde měl povolen dlouhodobý či trvalý pobyt, což však v řízení nebylo žalobkyní tvrzeno. V době, kdy spolu žalobkyně a babička žily ve společné domácnosti na území České republiky, babička ještě nebyla státní občankou České republiky (občanství nabyla až v roce 2014). Ke splnění podmínky dle § 15a odst. 3 písm. a) bod 2 zákona o pobytu cizinců je třeba prokázat, že příbuzný občana Evropské unie je jím vyživovaný, což má být chápáno jako závislý na výživě, což se žalobkyní nepodařilo prokázat. Žalobkyně nepředložila žádný doklad prokazující tuto závislost a ani z jejího výsledku tato skutečnost nevyplývá, když žalobkyně sama uvedla své zaměstnání. Naplněn nebyl ani bod 3 daného ustanovení, jelikož žalobkyně nijak netvrdila a neprokazovala svůj dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav. Prvostupňový orgán vyloučil také § 15a odst. 3 písm. b) zákona o pobytu cizinců (u něhož shledal nutnost splnění tří podmínek – společné soužití ve společné domácnosti, vztah obdobný vztahu rodinnému a trvalost tohoto vztahu), jelikož „vztah obdobný vztahu rodinnému“ má být vykládán jako vztah mezi rodinnými příslušníky, kteří jsou vymezeni v § 15a odst. 1 uvedeného zákona, tudíž vztah mezi žalobkyní a její babičkou (vnučka-babička) nelze považovat za vztah obdobný vztahu rodinnému ve smyslu tohoto zákonného ustanovení. Prvostupňový orgán tak uzavřel, že žalobkyně není rodinným příslušníkem občana Evropské unie, tudíž není splněna podmínka pro udělení trvalého pobytu. Navrhované provedení dalších výsledků příbuzných žalobkyně prvostupňový orgán považoval s ohledem na zjištěné skutečnosti z výsledku žalobkyně za nadbytečné.
26. Proti prvostupňovému rozhodnutí žalobkyně podala nejprve blanketní odvolání, které následně doplnila o shodná tvrzení jako v podaném žalobním návrhu. Žalovaná podané odvolání napadeným rozhodnutím zamítla a prvostupňové rozhodnutí potvrdila, když se ztotožnila s hodnocením prvostupňového orgánu a závěrem, že žalobkyni nelze považovat za rodinného příslušníka občana Evropské unie ve smyslu § 15a zákona o pobytu cizinců. K hodnocení společné domácnosti žalovaná doplnila, že žalobkyně se svou babičkou

založila společnou domácnost až v průběhu pobytu na území České republiky. Ve vztahu k § 15a odst. 3 písm. b) zákona o pobytu cizinců žalovaná výslovně uvedla, že mezi žalobkyní a její babičkou neexistuje vztah obdobný vztahu rodinnému, ale přímo vztah rodinný.

27. Zákon o pobytu cizinců byl v průběhu vedeného správního řízení novelizován zákonem č. 314/2015 Sb., kterým se mění zákon č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 221/2003 Sb., o dočasné ochraně cizinců, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony, s účinností od 17. 12. 2015. Podle článku IV. této novely zákona o pobytu cizinců se řízení podle zákona č. 326/1999 Sb., zahájené přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona a do tohoto dne neskončené, se dokončí a práva a povinnosti s ním související se posuzují podle zákona č. 326/1999 Sb., ve znění účinném přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, tj. v projednávané věci je rozhodné znění zákona o pobytu cizinců účinné do 17. 12. 2015.
28. Podle § 87h odst. 1 písm. b) zákona o pobytu cizinců Ministerstvo vydá rodinnému příslušníkovi občana Evropské unie na jeho žádost povolení k trvalému pobytu po 2 letech jeho nepřetržitého přechodného pobytu na území, pokud je nejméně 1 rok rodinným příslušníkem státního občana České republiky, který je na území přihlášen k trvalému pobytu, nebo rodinným příslušníkem občana jiného členského státu Evropské unie, kterému bylo vydáno povolení k trvalému pobytu na území,
29. Dle ustanovení § 15a zákona o pobytu cizinců:
 - (1) Rodinným příslušníkem občana Evropské unie se pro účely tohoto zákona rozumí jeho
 - a) manžel,
 - b) rodič, jde-li o občana Evropské unie mladšího 21 let, kterého vyživuje a se kterým žije ve společné domácnosti,
 - c) dítě mladší 21 let nebo takové dítě manžela občana Evropské unie a
 - d) nezaopatřený přímý příbuzný ve vzestupné nebo sestupné linii nebo takový příbuzný manžela občana Evropské unie.
 - (2) Za nezaopatřenou osobu se podle odstavce 1 písm. d) se považuje občanem Evropské unie nebo jeho manželem vyživovaný cizinec, který
 - a) se nejdéle do 26 let věku soustavně připravuje na budoucí povolání,
 - b) se nemůže soustavně připravovat na budoucí povolání nebo vykonávat výdělečnou činnost pro nemoc nebo úraz, anebo
 - c) z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu není schopen vykonávat soustavnou výdělečnou činnost.
 - (3) Ustanovení tohoto zákona, týkající se rodinného příslušníka občana Evropské unie, se obdobně použijí i na cizince, který hodnověrným způsobem doloží, že
 - a) je příbuzným občana Evropské unie neuvedeným v odstavci 1, pokud
 1. ve státě, jehož je občanem, nebo ve státě, ve kterém měl povolen trvalý či dlouhodobý pobyt, žil s občanem Evropské unie ve společné domácnosti,
 2. je občanem Evropské unie vyživovaný, nebo
 3. se o sebe z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu nedokáže sám postarat bez osobní péče občana Evropské unie, anebo
 - b) má s občanem Evropské unie trvalý vztah obdobný vztahu rodinnému a žije s ním ve společné domácnosti.

(4) Ustanovení tohoto zákona týkající se rodinného příslušníka občana Evropské unie se použijí i na cizince, který je rodinným příslušníkem státního občana České republiky.

30. Soud souhlasí se závěry správních orgánů potud, že žalobkyně nesplňuje podmínky pro to, aby byla považována za rodinného příslušníka občana Evropské unie dle ustanovení § 15a odst. 1 písm. a), b), c) zákona o pobytu cizinců. V případě žalobkyně se nejedná o manžela nebo o rodiče občana mladšího 21 let, kterého by vyživovala a žila s ním v jedné domácnosti, ji samotnou nelze považovat za dítě ve smyslu citovaného ustanovení. Žalobkyně nesplňuje ani podmínku nezaopatřenosti dle ustanovení § 15a odst. 1 písm. d) zákona o pobytu cizinců, jelikož se u žalobkyně nejedná o studentku do 26 let [§ 15a odst. 1 písm. d) ve spojení s § 15a odst. 2 písm. a) zákona], nejedná se ani o případ, kdy kvůli nemoci nevykonává výdělečnou činnost [§ 15a odst. 1 písm. d) ve spojení s § 15a odst. 2 písm. b) zákona], jelikož nebylo v rámci správního řízení doloženo, že by se kvůli úrazu nemohla soustavně připravovat na výdělečnou činnost. Nejedná se ani o situaci dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu, kvůli kterému není schopna vykonávat soustavnou činnost [podle § 15a odst. 1 písm. d) zákona ve spojení s § 15a odst. 2 písm. c) zákona]. Žalobkyně tak nesplňuje ani podmínku ustanovení § 15a odst. 1 písm. d) v návaznosti na ustanovení § 15a odst. 2 zákona o pobytu cizinců. Nejedná se v jejím případě o nezaopatřenou osobu dle zákona o pobytu cizinců.
31. Za rodinného příslušníka nelze žalobkyni považovat ani dle § 15a odst. 3 písm. a) bod 1 zákona o pobytu cizinců. Žalobkyně v této souvislosti brojí proti závěrům správních orgánů, které vážou splnění této podmínky na sdílení společné domácnosti s občanem Evropské unie pouze ve státě původu či ve státě, ve kterém měl povolen trvalý či dlouhodobý pobyt před příchodem do České republiky. Má za to, že takový výklad tohoto ustanovení je diskriminační a protiústavní. Krajský soud při posouzení tohoto ustanovení vyšel z rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 7. 12. 2016, 1 Azs 273/2016-29, v němž se Nejvyšší správní soud právě výkladem § 15a odst. 3 písm. a) bod 1. zákona o pobytu cizinců zabýval, přičemž konstatoval, že „spojení „žil s občanem Evropské unie ve společné domácnosti“ je nutno skutečně vykládat tak, jak to učinila žalovaná i krajský soud, tedy že musí jít o společné soužití s občanem EU, které bezprostředně předchází vstupu cizince (rodinného příslušníka) na území členského státu EU (spojení „jsou členy domácnosti občana Unie“, nikoli byly členy)“ (pozn. potvrzení provedeno zdejším soudem). Ze správního spisu přitom vyplývá, že žalobkyně se svou babičkou ve společné domácnosti nežila před svým vstupem na území České republiky.
32. Na žalobkyni by bylo možné aplikovat ustanovení § 15a odst. 3 písm. a) bod 2 zákona o pobytu cizinců v souvislosti s definicí dle Směrnice 2004/38/ES čl. 2 odst. 2 písm. c) – potomek v přímé linii, který je vyživovanou osobou. Pokud by závislost na výživě byla zjištěna, lze na situaci žalobkyně aplikovat ustanovení § 15a odst. 3 písm. a) bod 2 zákona o pobytu cizinců a na žalobkyni by bylo možné pohlížet jako na rodinného příslušníka občana Evropské unie. Podmínku závislosti na výživě však žalobkyně nedokládá jinak než pouze svým tvrzením, přičemž v průběhu vedeného správního řízení nepředložila jiný důkaz než své čestné prohlášení o tom, že je na výživě své babičky závislá. Navíc v průběhu výslechu žalobkyně uvedla, že sama disponuje určitým příjmem ze zaměstnání, má tedy vlastní příjmy, je schopná se sama o sebe postarat, proto dle názoru soudu nelze mít za to, že by byla závislá na výživě své babičky. Závislost žalobkyně na financích své babičky je pouze dobrovolná a to bez znaku naléhavosti a nutnosti. Závislost na výživě tak

v projednávaném případě nebyla dostatečně doložena a zdejší soud proto uvádí, že nelze na žalobkyni pohlížet jako na osobu závislou na výživě občana Evropské unie.

33. Dle ustanovení § 15a odst. 3 písm. a) bod 3 zákona o pobytu cizinců se v případě žalobkyně nejedná o osobu, která by se neobešla bez osobní péče občana Evropské unie z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu, jelikož žalobkyně tuto skutečnost nijak netvrdí a ani nedokládá žádné záznamy o zdravotním stavu, které by splňovaly podmínky pro nutnost každodenní osobní péče jiné osoby. Na žalobkyni nelze aplikovat ustanovení § 15a odst. 3 písm. a) bod 3 zákona o pobytu cizinců.
34. Podstatné pro nyní projednávanou věc je však podle názoru zdejšího soudu především znění ustanovení § 15a odst. 3 písm. b) zákona o pobytu cizinců, dle něhož ustanovení zákona o pobytu cizinců týkající se rodinného příslušníka občana Evropské unie se obdobně použijí i na cizince, který hodnověrným způsobem doloží, že má s občanem Evropské unie trvalý vztah obdobný vztahu rodinnému a žije s ním ve společné domácnosti. Zákon tak stanovuje dva okruhy osob, na které aplikuje ustanovení o rodinném příslušníkovi občana EU – osoby za rodinné příslušníky výslovně označené a osoby ve vztahu obdobném rodinnému (za splnění podmínky trvalosti vztahu a soužití ve společné domácnosti).
35. Krajský soud připomíná, že ustanovení § 15a odst. 3 písm. b) zákona o pobytu cizinců obecně nelze aplikovat na všechny vztahy, které nespádají do kategorie rodinného příslušníka (rodinného příslušníka jak podle zákona o pobytu cizinců, tak dle Směrnice 2004/38/ES). Ustanovení stanovuje podmínky, které musí být splněny a to, že se musí jednat o vztah obdobný rodinnému, musí se jednat o vztah trvalý a musí spolu žadatel a občan Evropské unie žít ve společné domácnosti.
36. V případě žalobkyně přitom nebylo pochyb o tom, že vztah mezi ní a její babičkou je vztahem trvalým a hlubokým (jak žalovaná uvedla na s. 5 napadeného rozhodnutí), tak že žalobkyně a její babička žijí ve společné domácnosti (s. 6 napadeného rozhodnutí). Žalovaná neměla pochyb ani o tom, že žalobkyní uváděný rodinný příslušník Evropské unie je její babičkou, avšak v daném případě nepovažovala babičku za rodinného příslušníka žalobkyně ve smyslu §15a zákona o pobytu cizinců. Žalovaná i prvostupňový orgán nepovažovali tento vztah žalobkyně a její babičky za vztah obdobný vztahu rodinnému, jelikož takový vztah je pouze mezi rodinnými příslušníky, jak jsou uvedeni v § 15a odst. 1 zákona o pobytu cizinců, přičemž vztah žalobkyně a její babičky takové znaky nenaplnuje.
37. Takový závěr však zdejší soud nemůže aprobovat. Lze souhlasit s tím, že vztah babička-vnučka nelze považovat za vztah rodinný dle zákona o pobytu cizinců a dle evropské právní úpravy. Tento vztah však splňuje znaky úzkého a trvalého vztahu, který je vztahu rodinnému analogický dle zákona o pobytu cizinců a lze na něj aplikovat ustanovení § 15a odst. 3 písm. b) zákona o pobytu cizinců. Vztah babička-vnučka tak lze podle názoru soudu rovněž pokládat za vztah obdobný vztahu rodinnému. O soužití ve společné domácnosti a trvalosti vztahu není v daném případě pochyb.
38. Závěry krajského soudu vychází současně z judikatury Nejvyššího správního soudu, který ve svém rozsudku ze dne 16. 4. 2010, č. j. 5 As 6/2010-63, judikoval: „*uvedené ustanovení cit. zákona nicméně obsahuje dvě podmínky: 1) cizinec žije s občanem Evropské unie ve vztahu obdobném vztahu rodinnému, 2) žije s ním ve společné domácnosti. Obě podmínky přitom musejí být splněny současně. Je tedy nutno se zabývat se nejen tím, zda cizinec žije ve společné*

domácnosti s občanem Evropské unie, ale také tím, zda lze vztah mezi nimi považovat za vztah obdobný vztahu rodinnému. Vztah obdobný vztahu rodinnému musí být však definován tak úzce, jak je definován vztah rodinný, musí se proto jednat o vztahy analogické vztahům mezi rodinnými příslušníky, tak jak je zákon v souladu se Směrnicí vymezuje. Za vztah rodinný je bezesporu považován vztah rodiče - děti, prarodiče - děti. Lze v této souvislosti proto akceptovat názor stěžovatele stran posuzování takovýchto vztahů (obdobných vztahům rodinným), existují-li mezi určitými osobami, které mezi sebou mají určitou dlouhodobou úzkou citovou a jinou vazbu, přitom takové vztahy lze přirovnat ke vztahu např. rodiče - děti, prarodiče - vnuci.“

39. V citovaném rozsudku se Nejvyšší správní soud dále zabýval otázkou, zda do okruhu osob, na které lze, dle zákona o pobytu cizinců, aplikovat ustanovení o rodinném příslušníkovi, patří osoby ve vztahu bratranec – sestřenice. Nejvyšší správní soud uzavřel, že nikoliv, neboť zde není vztah zákonem výslovně považovaný za rodinný, kterému by byl vztah bratranec – sestřenice obdobný, tedy se kterým by měl některé charakteristické znaky shodné. V citovaném rozhodnutí je závěr vyjádřen takto: *„Vztah obdobný vztahu rodinnému [§ 15a odst. 4 písm. b) zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců] musí být definován tak úzce, jak je definován vztah rodinný, musí se proto jednat o vztahy analogické vztahům mezi rodinnými příslušníky, tak jak je citovaný zákon v souladu se směrnicí Evropského parlamentu a Rady 2004/38/ES vymezuje. Za vztah rodinný je považován vztah rodiče - děti, prarodiče - děti. Za rodinného příslušníka, tudíž ani za vztah rodinný, není považován vztah bratr-sestra, tím méně lze potom za takový vztah, resp. vztah obdobný rodinnému, považovat vztah bratranec - sestřenice.“*
40. Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/38/ES vymezuje vztah rodinný v čl. 2 odst. 2 takto: *„Pro účely této směrnice se rozumí "rodinným příslušníkem" a) manžel nebo manželka; b) partner, se kterým občan Unie uzavřel registrované partnerství na základě právních předpisů členského státu, zachází-li právní řád hostitelského členského státu s registrovaným partnerstvím jako s manželstvím, v souladu s podmínkami stanovenými souvisejícími právními předpisy hostitelského členského státu; c) potomci v přímé linii, kteří jsou mladší 21 let nebo jsou vyživovanými osobami, a takoví potomci manžela či manželky nebo partnera či partnerky stanovení v písmenu b); d) předci v přímé linii, kteří jsou vyživovanými osobami, a takoví předci manžela či manželky nebo partnera či partnerky stanovení v písmenu b).“*
41. Nejvyšší správní soud uvádí ve svém rozhodnutí ze dne 23. 2. 2017, č. j. 2 Azs 273/2016-47, že *„takové vztahy, které formálně nejsou rodinnými vztahy dle § 15a odst. 1 uvedeného zákona, ale jsou jim svým obsahem (tedy v rovině faktické) analogické, lze kvalifikovat jako vztahy obdobné vztahům rodinným ve smyslu pojmu zavedeného ustanovením § 15a odst. 3 písm. b) zákona o pobytu cizinců, přičemž v takovém případě je následně potřeba zkoumat pro účely posouzení aplikovatelnosti § 15a odst. 3 písm. b), zda byl žadatelem takto tvrzený vztah v řízení o žádosti dostatečně doložen, a případně posoudit trvalost daného vztahu a konečně i podmínku soužití žadatele s dalším účastníkem vztahu ve společné domácnosti.“* Dle zákona o pobytu cizinců a jeho ustanovení § 15a odst. 1 nelze dovodit, že by bylo možné vztah babička-vnučka považovat za vztah rodinný, jelikož se v případě babičky nejedná o rodiče vnoučat, manžela vnoučat, žalobkyně také není dítětem mladším 21 let, a v jejím případě se taktéž nejedná o nezaopatřeného přímého příbuzného ve vzestupné nebo sestupné linii nebo takový příbuzný manžela občana Evropské unie, jelikož dle ustanovení § 15a odst. 2 babička nesplňuje znaky nezaopatřenosti, jak je již výše uvedeno. Na základě toho však lze na vztah babička-vnučka aplikovat ustanovení týkající se vztahu obdobného rodinného,

jelikož v případě žalobkyně je tento vztah se svou babičkou vztahem trvalým a splňuje i druhou podmínku a to je podmínka společného soužití v jedné domácnosti.

42. Krajský soud tak uzavírá, že správní orgány nesprávně posoudily vztah žalobkyně a její babičky tak, že žalobkyně není rodinným příslušníkem občana Evropské unie ve smyslu § 15a zákona o pobytu cizinců. Závěry o tom, že žalobkyně nesplňuje žádnou z podmínek tohoto ustanovení, jsou nesprávné. Nepovažovaly-li správní orgány vztah žalobkyně ke své babičce za vztah obdobný rodinnému, dospěly k chybnému právnímu závěru. V případě žalobkyně vztah babička-vnučka nelze považovat za vztah rodinný dle zákona o pobytu cizinců a dle evropské právní úpravy. Tento vztah však splňuje znaky úzkého a trvalého vztahu, který je vztahu rodinnému analogický dle zákona o pobytu cizinců a lze na něj aplikovat ustanovení § 15a odst. 3 písm. b) zákona o pobytu cizinců. Mimo to žalobkyně prokazatelně splňuje i podmínku, že žije se svou babičkou ve společné domácnosti. V této části proto zdejší soud vyhodnotil podanou žalobu jako důvodnou.

V. Shrnutí a náklady řízení

43. S ohledem na vše shora uvedené dospěl soud k závěru, že napadené rozhodnutí, kterým bylo odvolání žalobkyně zamítnuto, nebylo vydáno v souladu se zákonem a shora uvedené žalobní námitky uplatněné žalobkyní jsou důvodné, když napadené rozhodnutí trpí vadou nezákonnosti, jelikož správní orgány nesprávně posoudily vztah žalobkyně a její babičky jako vztah spadající pod ustanovení § 15a odst. 3 písm. b) zákona o pobytu cizinců, jako za vztah obdobný rodinnému. S ohledem na vše shora uvedené soud shledal žalobu důvodnou a napadené rozhodnutí zrušil dle ustanovení § 78 odst. 1 s. ř. s. a věc vrátil žalované k dalšímu řízení, v němž bude správní orgán vázán právním názorem zdejšího soudu (§ 78 odst. 5 s. ř. s.).
44. Výrok o náhradě nákladů řízení má oporu v § 60 odst. 1 s. ř. s., podle něhož nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníku, který ve věci úspěch neměl. Žalobkyně byla ve věci úspěšná, soud jí proto přiznal právo na náhradu nákladů řízení vůči žalované. Na náhradě nákladů za právní zastoupení advokátem přísluší dle vyhlášky Ministerstva spravedlnosti č. 177/1996 Sb., advokátní tarif, v platném znění [tarifní hodnota dle § 9 odst. 4 písm. d) advokátního tarifu], odměna za 2 úkony právní služby dle § 11 odst. 1 advokátního tarifu (převzetí a příprava právního zastoupení, sepsání žaloby), a to za každý tento úkon částka ve výši 3 100 Kč [§ 7 bod 5. ve spojení s § 9 odst. 4 písm. d) advokátního tarifu]. Náhrada hotových výdajů činí za každý učiněný úkon podle § 13 odst. 4 advokátního tarifu 300 Kč. Náhrada nákladů za právní zastoupení tak činí částku 6 800 Kč. Protože ustanovený zástupce je plátcem daně z přidané hodnoty, zvyšuje se tento jeho nárok o částku 1 428 Kč, kterou je povinen z odměny za zastupování a z náhrad hotových výdajů odvést podle zákona o dani z přidané hodnoty. Žalobkyni pak dále náleží zaplacený soudní poplatek ve výši 3 000 Kč. Celkově tak žalobkyni na náhradě nákladů řízení přísluší částka ve výši 11 228 Kč, kterou je žalovaná povinna uhradit v soudem stanovené třicetidenní lhůtě.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho

zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Brno 29. dubna 2020

JUDr. Jaroslava Skoumalová v. r.
předsedkyně senátu